

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

542 ספרות 13 ספרות השנה תשפ"ג י"ג אלול 542
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482

הנושא: ליל הסדר – יום נישואין

לבנינו, ועל ידי זה מכניס רצון בהקב"ה לעשות עמנו ניסים כל השנה כולה.

בזה נבוא ונבאר מדוע איסור חמץ הוא אסור אפילו במשהו, על אף שבשאר איסורים יש לנו דין של ביטול ברוב או ביטול בשישים. אולם דרכם של אוהבים כאשר יש משהו שמפריע לאהובו, אפילו אם רק משהו קטן, יותר ולא יעשה כן בשביל לא לצערו אפילו לא מעט. אף אנו בחג הפסח מגודל אהבה המתגלה בחג זה, מוותרים אפילו על מעט חמץ ואוסרים על עצמינו אפילו משהו.

כמו כן מצינו חומרות רבות בפסח יותר מכל שאר החגים, כל עדה על פי מנהגיה. כגון, איסור אכילת קטניות, שלא לאכול מצה שרויה - שבאה במגע עם מים. שלא לומר את המילה "חמץ" או "לחם" כל ימי הפסח, והביאו דרך רמז על המשנה בפרק 'איזהו מקומן', בדיני הפסח אומרת המשנה: "הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו נאכל אלא צלי". ולכאורה הלשון קשה, שהיה צריך לכתוב הפסח נאכל בלילה, למנויו, עד חצות, צלי. ולא בלשון ש'אינו נאכל אלא'?

אלא, שזו מהות החומרות של פסח. הפסח אינו נאכל אלא... בפסח לא אוכלים כי אם לפי חומרא זו ולפי חומרא אחרת...

וביאר זאת הרה"ק רבי בונים מפרשיסחא ז"ל, שהחומרות של חג הפסח אין להם שיעור, שהוא כמו תכשיטי כלה. אשר כל המוסף תכשיטים הרי זה משובח. ("שיח שרפי קודש", פסח). הרי לנו כי גם סבת החומרות בפסח, היא מטעם שהוא יום הנישואין.

זהו גם ענין ארבע כוסות יין בליל הסדר, כדוגמת סידור הקידושין שנעשה על יין.

כמו כן מצינו שצורת המצה היא עגולה או מרובעת, ויש לומר, שרומז בזה לטבעת הנישואין, שמצינו בה שתי שיטות האם צריכה להיות מרובעת או עגולה, בתיקוני הזהור שהביאו כמה פעמים המנהג לקדש בטבעת מרובעת, בריש תיקון ה' (דף יט). זה לשונו: "וכד איהו סתימא, איהי מ"ם רבתא מ' לסרבה

הירושלמי מסכת פסחים (פרק י' ה"א) מתבטא בענין איסור אכילת מצה בערב פסח: "אמר רבי לוי, האוכל מצה בערב הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו, והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה".

מתבאר מדברי הירושלמי, כי ליל הסדר הוא יום הנישואין של הקב"ה עם כלל ישראל.

ויש לפרש, כי בחג הפסח מתעוררת אהבת ה' לבניו ואהבת עם ישראל אל הקב"ה. וכמו שנאמר (ואתחנן ז', ח'): "כי מאהבת ה' אתכם וגו' הוציא ה' אתכם ביד חזקה ויפך מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים". וכן נרמז בפסוק (בא י"ג, ד) "היום אתם יוצאים בחודש האביב", שהוא בגימטריא "אהבת עולם". וכן "בחג המצות" (ראה ט"ז, ט"ז) גימטריא "אהבת עולם". ומאידך, גם בזמן זה מתעוררת אהבת ישראל אל ה', ובכך מבאר השפת אמת (במדבר, תרמ"ח) את העובדה שבני ישראל נמשכו ללכת אחר הקב"ה למדבר בעת יציאת מצרים, גם ללא שהיה להם צידה לדרך.

כי ליל הוא יום הנישואין, יום שבו יצאנו מלהיות עבדי פרעה להיות עבדים של הקב"ה.

וזו עניינה של סיפור יציאת מצרים, כדרכם של אוהבים המדברים בשבחו של השני, ומרבים להחמיא ולשבח, אף אנו ב"יום הנישואין" מרבים לשבח את בורא עולם ומרבים לספר על הניסים שעשה עימנו.

וכתב בספר קב הישר (פרק ז'): על זה בא עלינו המצוה של סיפור יציאת מצרים בכל שנה ושנה ובכל דור ודור בליל פסח, כי בזכות זה הקב"ה יפרוש כנפיו תמיד עלינו להציל אותנו בכל המקומות ובכל הדרכים ויעשה לנו ניסים ונפלאות. אבל מי שההגדה עליו דומה עליו למשא, ואומר בעל כרחו או בעצלות ובלי שמחה וכוונת הלב, אז אינו זוכה שיעשו לו ניסים כשהוא במקום סכנה והנה קצתו בענין זה ועיין באריכות בספר של"ה. ע"כ.

ולדרכינו, כשמרבה לספר ביציאת מצרים, דומה הוא לבעל המרבה להחמיא לאשתו, ובזה נותן בה חשק ורצון להוסיף ולהיטיב עמו, כך בסיפור יציאת מצרים מעורר את אהבת הקב"ה

שיותר יש לפעול בליל פסח לשבר המזל והמקטרג ולהכי גזרו תענית בימי הפסח דוקא.

ולדרכינו יש לפרש, כיון שלילה זה יום הנישואין, דרך הוא שהחתן מביא מתנה לכלתו כאות גילוי אהבה, אף הקב"ה בלילה הזה מביא מתנה לכלל ישראל, לכל אחד במה שנצרך, אף בשינוי הטבע.

נסיים בדברי קדשו של האור החיים הקדוש על הפסוק: "ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדתם".

וזה לשונו: ליל שמורים וגו', יכיון הכתוב לרמוז חמשה נסים מופלאים שזמנם לילה זה: א) בימי אברהם כשהכה את ארבעה מלכים ויחלק עליהם לילה (בראשית יד טו). ב) ביציאת מצרים דכתיב "ויהי בחצי הלילה". ג) בימי חזקיהו כשהכה גבריאל מחנה סנחריב דכתיב (מ"ב יט לה) ויהי בלילה ההוא. ד) בימי מרדכי ואסתר "בלילה ההוא נדדה שנת המלך". ה) גאולה העתידה.

כנגד נס אברהם אמר: "ליל שמורים הוא לה'", כי באמצעות הנס נתגלית אמיתותו יתברך כאומרם ז"ל (בר"ר מב ז) שיש מהאומות שלא היו מאמינים בנס הצלתו מאור כשדים והאמינו בנס הכאת ארבעה מלכים. וכנגד מצרים אמר "להוציאם מארץ מצרים". וכנגד נס חזקיהו אמר הוא הלילה הידוע לנס, כרשום בדברי נביא (מלכים ב' י"ט, ל"ה) "ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך וגו'". וכנגד נס מרדכי אמר "הזה לה'". וכנגד גאולה העתידה אמר "שמורים לכל בני ישראל לדורותם", פירוש לסוף הדורות, בעגלא ובזמן קריב. עכ"ל.

יהי רצון שנזכה בשנה זו לנישואין האמיתיים עם בורא עולם, על ידי ביאת גואל צדק בלילה הקדוש הזה בשנה זו אמן.

המשרה (ישעיה ט', ו'), ואתעבדת עיזקא, ובגינה אתמר לגבי כלה, תהא לי מקודשת בטבעת זו ם וכו'. כלומר: כשהמוחין סתומין על זה רומזת הם' הגדולה שבפסוק: 'לסרבה המשרה' שנמסר במסורה לכותבה ם סתומה, ונעשה שם כעין טבעת מרובעת, ובשביל כך אומר החתן אל הכלה 'תהא לי מקודשת בטבעת זו שצורתה ם' וכו' (תרגום על פי מתוק מדבש).

וכן הוא בתיקון י' (דף כה:): וזה לשונו: "ובגין דטבעת איהי י' כגוונא דא ם, בה אתקדשת כלה, וצריך לאעלא לה באצבעא דילה דאיהי דיוקנא דאות ו', כלומר: מכיון שהטבעת היא סוד אות יוד בצורת ם בה מתקדשת הכלה, וצריך החתן להלביש את הטבעת על אצבע הכלה שצורתה כאות ו'.

ומלשון תיקוני הזוהר מבואר כי צורת טבעת הקידושין הרומזת על ם סתומה, צריכה להיות מרובעת כצורת ם סתומה.

אולם מאידך מצינו בדברי האר"י ז"ל בסוד הרצועה של תפילין הנכרכת סביב אצבע האמה, שטבעת קידושין היא עגולה, וכך כתב בשער הכוונות (דרושי תפילין דרוש ה): "ואחר שכבר הניח תפילין של ראש שהוא בעלה אז יתן לה הבעל קדושין שהוא סוד כריכות הרצועה סביב האצבע האמצעי הנקרא אמה כדרך הטבעת העגול של הקדושין הניתן באצבעה וכו'". ע"כ.

וכך כתב השל"ה הקדוש (שער האותיות ערך קדושת הזיווג אות עא) בשם החייט [שהיה מגדולי המקובלים הקדמונים] וזה לשונו: "כי הטבעת שאנחנו מקדשים בה היא עגולה לתבנית ה' שבשם וכו'".

לפיכך כתב הגה"ק מהר"א מקאמרנא בזוהר חי (בהקדמתו לחלק א דף ד א) לעשות פשרה ולקיים את שניהם וזה לשונו: "כך יש לתקן טבעת כתקנת מורי ורבי [ה"ה הגה"ק מוה"ר צבי הערש מזידיטשוב בעל עטרת צבי זצ"ל] מרובע מבחוץ ועגול מבפנים וכו'. והוא לסימן טוב ולמזל טוב שלא יהיו שני הפכים חלילה, אלא יולידו זה מזה וזו מזו בהתחברות ויחוד כשר וקדוש בקדושה ובטהרה".

עוד כתב שם בזוהר חי (בדף כ עמוד ד) וזה לשונו: "קבלתי ממורי דודי צבי הקדוש שהטבעת קידושין צריך שיהיה עגול מבפנים ומרובע מבחוץ בריבוע גמור כעין שני דלתין וכו'. והעושה טבעת קדושין כזה מממון בעלה דוקא, יהיה מובטח שלא תהיה אשתו עקרה כל ימיה" וכו'. עיי"ש.

זהו גם הטעם שבסיום ליל הסדר מנהג ישראל קודש לקרוא שיר השירים, אשר כל כולו עניינו גילוי אהבה שבין הקב"ה לכנסת ישראל, כגילוי אהבה בין חתן וכלה, ובלילה הקדוש הזה יום הנישואין של הקב"ה עם כנסת ישראל, מן הראוי לקרוא שיר השירים.

בזה יבואר גם דברי קדשו של הגר"א גוטמאכער זצלה"ה מגריידיץ (תלמיד הגרעק"א) בדרשת שבת הגדול (נדפס בקובץ מוריה קובץ שלז) שאמר, כיון שהלילה הזה היו בו הרבה ניסים, לכן בכל הדורות אם יש לאדם מזל רע באיזה ענין, או בחיי או בבני או במזוני, יש לו להתפלל על זה בלילי פסח, ובלילה הזה אפשר בקל לשבור את המזל ואת הטבע, ומסוגל להפציר בתפלה יותר מראש השנה ויוה"כ.

ובזה ביאר פלא והפלא על מרדכי ואסתר שגזרו תענית בימי פסח, הלא היה עוד זמן רב עד י"ג אדר שלאחר פסח, ויותר היה להם להמתין על ימי הדין ר"ה ויוה"כ, אלא שידעו ג"כ מסוד זה

בס"ד

עיר וקדיש מן שמיא לחית

כי לא חשכח מפי זרעו

יצא לאור

הספר השביעי בסדרת הספרים

נחלת שדה

על התנא האלוקי
רבי שמעון בר יוחאי

א. אור פניו של רבי שמעון בר יוחאי
ב. כיצד התחבא רבי שמעון ובנו בבית המדרש?
ג. מדוע לימוד הזוהר הקדוש מסוגל לעשירות?
ד. בעלי חיים משרתים את רבי שמעון
ה. מעלת רבי כרוספדאי
ו. סוד חמורו של רבי פינחס בן יאיר
ז. מעלת וסגולת יום ל"ג בעומר

"תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו"
הוא ימליץ טוב בעדינו ארוננו בר יוחאי

ניתן להשיג בטלפון:
050-4145482